

CITATELJI! Prosimo, poglejte na številke poleg naslova za dan, ko Vaša naročnina poteče. V teh časih splošnega povisjanja cen, potrebujete list Vaše sodelovanje. Skušajte imeti naročnino vnaprej plačano.

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

Reentered as Second Class Matter September 25th 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

No. 200. — Štev. 200.

NEW YORK, FRIDAY, OCTOBER 15, 1943. — PETEK, 15. OKTOBRA, 1943

VOLUME LI. — LETNIK LI

5. ARMADA PREKORACILA VOLTURNO

Ameriška in angleška infanterija ter oklopne sile so počeli udarile čez reko in sicer kmalu potem, ko so Nemci odnehalni z napadom na naše čete pri Capuji. — Zračne sile so krile napad medtem, ko so čete gen. Clarka prisilile nemško pehoto, da je ostala v svojih obrambnih pozicijah in se ni mogla zagnati naprej. Poročilo pravi, da je bil napad tako močan in nenaden, da ni mogel niti en sam nemški tank poseči v bitku.

Alzir, 14. okt. — Nemška prva naravna obrambna črta pred Rimom—ob reki Volturno—je zdrobila na več kraji blizu Capua in Peta armada sedaj utrujuje svoje prednje postojanke na novi napadalni liniji.

(Capua leži ob glavnih cestih, katera vodi v Rim in vezniške čete so se vkopale na obeh straneh mesta, ter so zaveznički glavno rimsko cesto presekali na severnem koncu Volturne.)

Strašna bitka se je pričela ob poldevetih zvečer in je trajala vso noč, toda ob zori so Clarkove čete dosegli svoje objektive ter so se vkopale v nove pozicije severno-vzhodno od Capue.

Zavezniške armade so se dobro pripravile na ta napad, kateri se jim je na celi črti posrečil po njihovih načrtih. Nemci so sicer priznali, da so zavezniške čete vprizorile velik napad, kateri pa ni izpadel posebno uspešno, vendar pa nemško poročilo v isti senci omenja dejstvo, da so se zavezniške čete usidrale v nanovzvetih pozicijah na obeh straneh Capue.

Dalje proti severovzhodu so britiske in kanadske kolone potisnile sovražnika sedem milij nazaj ter zavzeli kraj Gidone. Poročilo pravi, da je cela fronta ob Jadransku gorela v topovskem ognju ter da so zavezniške čete, ki drže pozicijo severno-zapadno od Beneventa, zavzeli trg Guardia, kateri leži samo štiri milje vzhodno od brega reke Calore, ter komaj kaščih devet milij vzhodno od gornjega toka Volturne.

LETALA NAPADLA TIRANO

Poročilo iz gl. stana zavezniške armade v Italiji navaja, da so zavezniška letala poletela nad albansko prestolnico Tirano, katera je s tem doživela prvi zavezniški zračni napad. Letali so poročali, da so povzročili težke poškodbe letališki bazi tamkaj. Bombardirali pa so tudi železniške proge in druge važne instalacije ter prevozne zvezne.

Veliki zračni napadi se bližajo — pravi London

Iz Londona prihajajo poročila, ki pravijo, da prihaja v Anglijo velikanska množica ameriških težkih bombnikov, iz česar se more sklepati, da bodo zaveznički princi v sivo silo napadati nemško trdnjava.

Še nekaj o tem na strani.

ODLOČILNA POMORSKA BITKA S E BLIŽA, — PRAVI TOKIJO

Japonska uradna časnikarska agencija "Domei" pravi, da bodo Amerikanci v bližnji bodočnosti z velikansko silo vdariли proti Gilbertovim otokom in da bo ta pomorsko bitka odločila usodo Japonske in Združenih držav.

Ta napoved, ki je bila podana po radiju, ima najbrž svoj izvor v ameriških zatridilih, da so bili ameriški napadi zadnjih dveh mesecov samo nekaka prprava za večjo pomorsko ofenzivo na osrednjem Pacifik.

Da imajo Združene države zbrane na osrednjem Pacifiku zelo močno brodovje in zračno silo, je razvidno iz zadnjega napada v tork na Rabau na Novi Britaniji, ko je bilo uničenih ali pa do neuporabljenošči poskodovanih 177 japonskih aeroplakov in potopljivih ali poskodovanih 123 ladij, med njimi tudi trije rušilec.

Pravda je izjavila, da glavno vprašanje konference je popolen poraz Hitlerja in pa druga fronta.

"Vsakdo bi moral vedeti," je zapisala Pravda, "da meje sovjetske unije ne morejo biti predmet razpravljam na bližajoči se konferenci kakor ne morejo biti, n. pr. meje Zdržav ali pa status Kalifornije."

Pravda je tudi v svojem editoriju komentirala o izjavah v ameriških listih, kateri menjajo, da bo konferenca predvsem imela na vidiku politične probleme ali vprašanja in to posebno v zvezi s politično reorganizacijo Evrope.

Moskovski list v tem oziru pondarja, da se ti listi ne zavedajo, da je pred nami (zaveznički) še vedno glavna naloga, ki je, da skoro izvojemo tisto vedno toliko označevano povočno dobo.

Informacije, ki so došle v Madrid od italijanske meje govorijo, da nacija in pi luttarska vlada Mussolinija opozarja Rimljane, naj si spravijo za mesec dni hrane, ker se lahko pripeti, da bo dovoz potreščin odrezan za negotov čas, aka vojna doseže Rim.

Tujezemske diplome bodo spravili nekam v gornjo Italijo. Rečeno je tudi, da bodo fašistični republikanci odšli iz Rima v slučaju, če bi se zavezniška armada začela približevati Rimu.

Vatikan je ob vseh glavnih vhodih nabil razglase, ki pojassnujejo, da je Vatikan soverena in neodvisna država. Nemci so v smislu omenjenega razglasili prepovedi svojim četam vstop na vatikansko ozemlje.

Še nekaj o tem na strani.

nemški armadi nadaljni poraz.

V Melitopolu se nadaljujejo poulični boji in russki vojake Nemci takorekoč dobesedno mečejo iz mesta, ki gori na več krajih, kajti nacija hočejo izvesti svoj načrt uničenja preden se docela umaknejo iz mesta.

Zadnje moskovske poročilo o bojih za Kijev naznanja, da se čezdaj bolj začnejo oblikovati kleče sovjetskih armad, ki se navzdržno pomikajo naprej v smeri mesta, usoda katerega je že zapečatena, kajti boji, ki so zdaj v teknu severno od Kijeva bodo odločili čas.

Tri tisoč Nemcov padlo v boju

Moskovsko poročilo pravi, da je pri Zaporozju v zadnjih odločilnih bojih padlo cel regiment Nemcov ali okrog tri tisoč mož. Na celi russki fronti, pravijo Rusi, je bilo včeraj ubitih 9500 Nemcov, samih veteranov, ki so bili v vojevanju izurjeni njegovega padca.

Premier maršal Stalin, ki je uradno naznani zavzetje Zaporozje, — je dejal, — da je to in je spričo tega zadaj s tem

zadnjega vnaprej plačano.

Rommel bo vodil boj proti Partizanom

Adolf Hitler, katerega divizijam zadaja jugoslovanska Osvobodilna vojska težke udarce, je postavil na čelo svojim silam v Jugoslaviji maršala Rommela, slavnega "puščavskega lisjaka" in enega najboljših nemških generalov.

MIHAJLOVIČEVI ČETNIKI V BORBI SKUPNO Z ITALJANSKIM FAŠISTI V ČRNI GORI

Brezični brzjav Inter-Continent News-n.

Berne, 12. okt. (ICN). — Iz italijanski fašisti v okolici Kolasina, ki je v naših rokah. Tekom teh operacij je Vasojević partizanski bataljon arretiral 115 italijanskih vojakov. Zaplenili so več orožja, kakor tudi del arhiva takozvane Vrhovne komande Draže Mihajlovića. Četniki Draže Mihajlovića so se sporazumieli z fašističnimi uradniki italijanske "Venezijice" divizije, da bodo skupno z Nemci vodili borbo proti edinicam Ljudske osvobodilne vojske in partizanskih oddelkov, ki delujejo v Črni gori.

Zadnje dva ali tri tedne se vrše strašni boji med našimi edinicami in četniki, Nemci in

du je zavezniški deželi, kot je Jugoslavija, nemogoče sprejeti ta dva zločine kot soboritev. Za isto stvar, spričo grozjevje, ki so se vršila na jugoslovanski zemlji pod njuno odgovornostjo.)

Partizani vzpostavljajo politični ustroj

Tudi iz Londona došlo počelo obdelanja, da vzpostavljajo partizani po osvobojenih kraji politični ustroj. Rečeno je, da se je koncem septembra obdržalo splošne volitve, ter da se je zborovanje prve skupščine, 1. do 3. oktobra udeležilo 572 delegatov iz osvobojenih krajev Slovenije.

Iz drugih krajev Jugoslavije je prišlo 92 delegatov. Ljudske osvobodilne gibanje, Tekom zborovanja je bil izvoljen odbor 120 članov in od teh je bilo 40 imenovanih v Jugoslovanski proti-fašistični svet.

Pavelić sestavil nov kabinet

Iz Zagreba je bilo poročilo, da je lutkarski poglavnik Ante Pavelić sestavil nov kabinet, predsednik katerega je dr. Milan Butak, bivši poslanik v Berlinu. Butak je nasledil pred nedolgo imenovanega in zdaj odstoplega ministrskega predsednika Mandića.

Pavelić je imenoval v kabinet tudi tri člane Mačkove kneževe stranke, — pravi poročilo. (?)

JUGOSLOVANSKA F RONTA

London, — Radio Svobodna Jugoslavija je poročal včeraj, da je prešla divizija Venezia na stran partizanov, to se je zgodilo skoraj istočasno z Bagdajivo napovedajo vojne Italije. Poročilo se glasi, da se je omenjena divizija prej borila na strani Nemcev in Mihajlovičevih oddelkov.

(To je razvidno iz poročila, ki ga je dobila Inter-Continent News, ako je to ista italijanska divizija.)

Londonski viri, ki imajo stike s Titovimi gerile pravijo, da so ti podali glede italijanske napovedi vojne Nemčiji izjavo, katera naglaša, da ima sedaj Italija priliko, da se reši o-

aktivno poveljstvo čet na Balcanu ozir, v Jugoslaviji. To bi se dalo sklepiti tudi iz poročila zamejne jugoslovanske vlade v Kairu, ki je dejala, da si je von Weich postavil svoj glavni stan v Belgradu.

Partizani oboroženi do zob

Nemški radijski poročevalci, Lutz Koch, je dejal tekom svoje oddaje te dni, da so jugoslovanski partizani "oboroženi do zob". To je bilo eno najdkrtejših nemških priznajanj, da jih situacija v Jugoslaviji zelo skrbi.

TRST OBLEGAN

Jugoslovanski viri v Londonu pravijo, da Titove armade ponovno ogrožajo in oblegajo Trst, ter da je tamošnji nemški poveljnik, katerega tozadnevno poročilo je bilo prestrezeno, zaprosil za ojačenje, ker drugega bo Trst, kot se je izrazil,

da bo dovoz potreščin odrezan za negotov čas, aka vojna doseže Rim.

Tujezemske diplome bodo spravili nekam v gornjo Italijo. Rečeno je tudi, da bodo fašistični republikanci odšli iz Rima v slučaju, če bi se zavezniška armada začela približevati Rimu.

Vatikan je ob vseh glavnih vhodih nabil razglase, ki pojassnujejo, da je Vatikan soverena in neodvisna država. Nemci so v smislu omenjenega razglasili prepovedi svojim četam vstop na vatikansko ozemlje.

Še nekaj o tem na strani.

NAPAD NA ČRNOMELJ

Iz poročila radija Svobodna Jugoslavija je razvidno, da so Nemci bombardirali mesto Črnemelj na Dolenjskem. Obenem je bilo napadenih tudi več sedmih krajev, katerih imena pa niso bila navedena.

Zive duše ni več v Novem mestu

Nemci so do tal porušili lepo Novo mesto iz razloga, da so ga smatrali za središče slovenskih partizanov. Poročilo pravi, da ni ostalo v mestu nisi žive duše. Kam je prebivalstvo pobegnilo, ni povedano.

Zadaj je že skoraj 70% njenih članov voljenih.

To je indikacija razvoja v smeri lokalne politične demokracije v vsej Kini, po njenih posameznih pokrajinh.

Ta neobičajna zbornica smatra sama o sebi, da je prehodna pojava, katere naloge je da vrši posle do onega dne — zadaj že končno veljavno dolgočenega za prvo leto po koncu

vojne — ko se bo sestal večji in populoma predstavniki kongresa.

Načelnik teh predstavnikov, ki bo sklican, da izdela permanentno kineško konstitucijo. Do takrat pa bo ta začasna zbornica predstavljala ljudski glas, govorčevlja vladu — v kolikor pa mogoče.

Ljudski politični kongres je bil formiran v teku prvega leta po izbruhu vojne v Kini, s ciljem, da "zedini narodne sila, da uporabi in izkoristi najboljše glave, ter da olajša ustvaritev in realizacijo smernic nacionalne politike."

Prvi shod je bil sklican poleti leta 1938 v Hankou in je imel 200 članov, katere je imenovan vse Kuomintang, stranka, ki ima še danes vladu v rokah, kot nekakšen poverjnik naroda.

Po izvestilu kineške informacijske službe je po dveh letih sledila prvi zbornici druga, ki je imela že 240 članov, od katerih jih je 90 izvolil narod v onih provinceh in okrajih, kjer so bile že nastale lokalne demokratične zbornice ljudskih zastopnikov.

(Office of War Information)

Pot na Krim zdaj odprta

Sovjetske čete zavzeli Zaporozje. — Kimske proge pretrgane na več mestih.

London, 15. okt — Sovjetske armade so včeraj vprizorile štud napad na Zaporozje ter ga zavzeli vkljub trdim sovražnikovim odporu.

Zaporozje je blizu velikega Dniperja rezervarja, ter je bil zadnja nemška močna postojanka na vzhodnem bregu reke Dniperja.

Zavzetje tega važnega kraja je izoliralo Međitopol, ker so sovjetske čete zdaj pretrgale kimejske železniške proge na več strategičnih mestih, ter udarile naprej od postojank na Dniperju in Soži proti gorenjski mestoma Kijev in Gomel.

Premier maršal Stalin, ki je uradno naznani zavzetje Zaporozje, — je dejal, — da je to in je spričo tega zadaj s tem

"GLAS NARODA"

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slovenske Publishing Company, (A Corporation)
Frank Sakar, President; Ignac Hude, Treasurer; Joseph Lapsha, Sec.
Place of business of the corporation and address of above officers;
216 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.

51st Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays
and Holidays.

Subscription Yearly \$7. Advertisement on Agreement.

ZA CELO LETO VELJA LIST ZA ZDROŽENE DRŽAVE IN KANADO:
\$7.; ZA POJ. LETA \$3.50; ZA ČETRT. LETA \$2.;

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenem sobot, nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA", 216 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.

Telephone: Chelsea 3-1248

DVA STRAHOVITA VDARCA ZA NEMČIJO

V sredo so ob istem času predsednik Roosevelt, premier Winston Churchill in maršal Stalin oznanili svetu, da je Portugalska zaveznički dovolila vporabo njenih otokov Azorov, ki se nahajajo skoraj sredi Atlantika, nekaj nad tisoč milj od Alžira v Afriki in nekoliko več od Nove Fundlandije v Kanadi.

Azorski otoki imajo več doberih pristanišč in letališč, od koder bodo mogle zavezničke bojne ladje in aeroplani preganjati nemške podmornice z Atlantika.

Proti temu bo morala napraviti Nemčija nekaj draščnega. Zenljevidi severnega Atlantika jasno kažejo, kako bodo zaveznički uporabljali s teh otokov svoje aeroplane. To bo z aeroplano zavarovanja morska pot iz Severne Amerike v Evropo in Afriko.

Do sedaj so to črto mogli varovati samo aeroplani, ki so prileteli iz Nove Fundlandije, Maroka, ali Gibraltaria. Tam pa tam je bila na Atlantiku kaka matična lada z aeroplane. Sedaj pa bo vse bojevanje v zraku nad Atlantikom osredotočeno na Azorih.

Še se ni dobro oddala od prvega strahovitega vdarca, ko je prišel že drugi, mogoče hujši od prvega: Predsednik Roosevelt, premier Winston Churchill in maršal Josip Stalin so naznani, da je Italija napovedala Nemčiji vojno.

Bela hiša je sporočila, da je maršal Badoglio naznani napoved vojne Italije svoji bivši zaveznički generalu Dwight D. Eisenhowerju, zavezniškemu vrhovnemu veljnemu v Sredozemlju.

V svojem sporočilu Eisenhowerju pravi Badoglio, da so s tem pretrgane vse vezi s sramotno preteklostjo in da bi italijanska vlada ponosna, da bo moga z zavezničkimi armadami do gotove zmage.

Roosevelt, Churchill in Stalin so v skupni izjavni spreheli "dejansko sodelovanje italijanskega naroda in obreženo silo kot sobojevnicu v vojni proti Nemčiji."

V svojem razglasu na italijanski narod pravi Badoglio med drugim: "Ramo ob rami moramo korakati naprej z našimi prijatelji Združenih držav, Anglije in Rusije in vseh ostalih Združenih narodov."

PAPEŽ SKUŠA REŠITI VATIKAN

Kot pravijo poročila, ki prihajajo čez mejo v Švico, je papež Pij XII. učrenil vse, da ohrami Vatikan nedotakljiv.

Pribivalstvu Rima pa primanjkuje živeža in vseh drugih najpotrebnnejših stvari ter čaka, kdaj bo prišla vojna do mesta.

Turinski list "Gazzetta del Popolo", ki je pod nemško kontrolo, naznana, da je markij Camillo Serafivi, governer Vatikana dal po vseh zidovih razglas: "Governer Vatikanskega mesta po naročilu državnega tajnika kardinala Maglioneja izjavlja, da vstop v Vatikansko mesto, ki je suvereno in neodvisno nevtralno mesto, vživa pravico nedotakljivosti je prepovedan."

Razglas je bil objavljen v italijanskem in nemškem jeziku, da bodo znali nemški vojaki brati razglas in da je nato tudi nemški poveljnik pri vedenju v Vatikan dal nalepiti razglas, ki v njegovem imenu prepoveduje nemškim vojakom vstop v Vatikan.

Poročevalce.

ZANIMIVO PISMO O RAZMERAH V SLOVENIJI

Sledenje pismo nam je bilo poslano po Louis Adamiču, predsedniku Združenega odbora južnoslovenskih Amerikanov. Pismo je pisal slovenski begunec, ki živi sedaj v Londonu, nekemu Slovencu v Združenih državah, kateri sedaj služi v ameriški armadi. Pismo je datirano 20. avgusta 1943 in se glasi:

Dragi!

Silno se mičil vesel Tvojega pisma od 2. junija. Nisem bil prav nič presenečen, ko praviš da si že soldat. Z zanimanjem sem čital to kar pišeš o starim domovini, in tudi meni je bilo kar budo po domu in naši lepi slovenski deželi. Tvoje fotografije so tako dobre. Hvala Ti za pismo in za slike.

Oprostiti mi moraš, da Ti pišem tako redkokdaj. Boš pač razumel — sem silno zaposlen. Delam vsak dan. Radoveden sem, če si že kdaj slišal slovenske oddaje iz Londona. Vrše se na kratkih valovih 41m, 31m in 25m (31m na dveh valovih ob 8:15 zvečer. Mislim, da bo pri vas ob istem času 1:15 ali 2:15 popoldne. Silno me zanima, če boš kaj slišal. Ameriški slovenski časopisi Prosvesa in Enakopravnost, ki ju dobivamo v Londonu, včasih pričata kake odломke iz oddaj. Domu v Sloveniji je strašno. Pred kratkim sem dobil pismo od očeta, ki mi piše da bodo Slovenci popolnoma izgnuli čebo vojna trajala še eno leto.

Dva moja bratrance sta bila ustrežena na Gorenjskem pri Kranju — kot talea, ker sta pomagala partizanom. Moj brat, ki je bil večkrat z menoj na obisku pri Vas — je interniran v Italiji. Ne vem, če je še živ — oče piše, da se že tri mesece ni nčel obglasil... Vsi mlajši moški iz ljubljanske province so bili deportirani v Italijo, v razna taborišča, kjer žive v strašnih razmerah. Sedaj jih je samo v italijanskih taboriščih okrog 40.000, v nemških pa okrog 90.000. Mnogi izmed najnajih prijateljev so že mrtvi.

Odkar je prišla naša vlada v London, sem silno nesrečen. To so ljudje, ki se vedno misijo na svoje lastne koristi, za usodo in strahotno trpljenje na roda doma pa se ne brigajo. Ni čuda, da je bila doma v Jugoslaviji osnovana nova vlada, ki v resnic predstavlja voljo naroda — vseh, da poudarim i Srbov, i Hrvatov i Slovencev. Naš narod je dal že take žrtve pa tudi dosegel tako slavne zmage nad sovražniki, kot se noben narod zasedene Evrope.

Zato pa je tragedija tem večja, ker naša vlada v Londonu ne prikaže resničnega položaja v Jugoslaviji zavezniškom, ampak samo govori o legendarnem Mihajloviču, ki se skriva nekje v južni Srbiji, in ki je pobil na tisočih rešničnih borcev za svobodo in za skupno stvar zavezničkov — in ki poleg vsega tega nima nobenih pristaši niti v Črni gori, niti v Bosni, Hercegovini, Dalmaciji, Slavoniji, Hrvatski, še manj pa v Sloveniji, razen posečega sodelovalcev s fašisti.

Zapomni si dobro, kar Ti povest: Vso slavo, ki jo pripisujejo Mihajloviču, so dosegli oddelki narodne osvobodilne vojske in partizani, med katerimi so najbolj pošteni ljudje iz vseh treh jugoslovenskih narodov. Naš narod doma, kolikor vem iz privatnih poročil iz Jugoslavije, ne mara vlade nikoli več nazaj, in niti ne pljuje nanjo. Ni čudo, pa saj tudi sam več, kako je bilo v Jugoslaviji. Sedaj so tu prav isti ljudje, ki so kradli državni denar vsekodaj zadnjih 20 let in zatirali vsakogar, ki je dvignil glas po demokraciji. Strašna tragedija je v tem, da sedaj ravno ti ljudje predstavljajo naš narod pri zavezničkih in da predstavljajo čisto napač-

DEKLETOV PROŠNJA

Zale fante, vrle može, Dan za dnevom jaz srečenjem, Ali za me le ti steješ, ki te ljubim, obožujem.

Pod zastavo Strica Sama So pozvali te pred tednom; Skoro pride dan slovesa Ko boš klical zadnji "Zbogom,"

In ko daleč boš za morjem, Čast armade naše večal, Ven da deve očarljive Boš na potih svojih srečal.

Brhke Črnogorke s hribov, Temno-oke Italjanke, In Francozinje stasite, Razne Urše, Neže, Anke.

Ali kot sem jaz ti verna, Iste prosim te usluge; Na-ma nikdar ne pozabi, Bodij gluhi in slep za druge.

Ko pa vrneš se po zmagi, Znanec bomo povabil, In ob nružki poskočni, Našo svatbo proslavili.

Ivan Bukovinski.

IZ JUŽNE AMERIKE

Poročila sta se: Anton Sakid iz Zalovšč pri Dornbergu in Jelka Špacapan iz Šempasa pri Gorici. Dalje sta bila poročena Alojz Ušaj iz Bilj pri Gorici in Ivanka Mlač iz Lokovca.

Ne pozabite krvavečega naroda v domovini! — Poželite Vaš dar še danes Slovenskemu Pomožnemu Odboru, 1840 W. 22nd Place, Chicago, Ill.

POSKUS SODELOVANJA Z ITALIJANI

(ONA) — Visok jugoslovenski častnik v Kairu je pripovedoval dopisniku Overseas News Agency, kako se je ponosil držen poskus navdahniti z borbenostjo italijansko posadko na obali, ter jih privesti do tega, da izpolnijo pogoj pri mirju s tem, da se bore proti Nemcem.

Ta častnik, katerega ime mora ostati neznan, ki je rezervni polkovnik in nosi odlikovanje še iz prejšnje vojne, je priseljal do Brindisi, kamor se omenjeni polkovnik je postal zborbenostjo italijansko posadko na obali, ter jih privesti do tega, da izpolnijo pogoj pri mirju s tem, da se bore proti Nemcem.

Pokrovnik se je bil sestal z italijanskim komandantom 9. septembra, da se z njim dogovori o izvršitvi zavezniških navodil glede predaja Italijanski komandant mu je obljubil, da bo sodeloval.

Jaz bom — vsaj upam tako — še vedno ostal v Londonu in delal naprej. Sicer bi rad šel nazaj na univerzo, da bi do končal doktorat, ki sem ga preložil takoj, ko je bila Jugoslavija napadena — toda zdi se mi, da moram prvo delati za naš ubogi narod doma, ki nimam prilike da spregovori in po kaže svoje želje zavezniškemu svetu. V nekaterih ozirih Ti zavidam Tvoje življenje na svečem zraku in soncu. Jaz silno pogrešam življenja na prostem. Saj moram vsaki dan predseti najmanj 12 ur v pisanosti ali pa v svoji sobi in delati. Čudim se, da sem še zdrav.

Na žalost moram končati. Povest to, kar sem Ti pisal tudi drugim, če moreš, daj, poveti kakemu dopisniku za časopisje. Upam, da si še vedno zdrav in zadovoljen. Piši mi kaj kmalu. Pozdravi statče, sestre in brate; vsem skupaj želim mnogo sreče. Tvoj

Ponoči so se Italijani začeli umikati. Njihovi častniki so povedali polkovniku, da so jim Nemci sporočili, da se pripravljajo na težak napad, ter da bodo pri tem uporabljali celo 200 tiger tankov. Ta grožnja je Italijane tako prevzela, da so v pančenem strahu izjavili, da jih ne preostaja drugega kot pobrisati jo.

"Ali ste z nami, ali proti nam?" je polkovnik vprašal Italijane z gremko jezo.

RAZGLEDNİK

KAJ VSE ŽENSKA, NE ZAGREŠI!

Ženska je dar božji, — ženska je kup nesreče!

Pa presodite! Četudi se naslednje, o čemer nameravam pisati, tice samo New Yorka, pa sem vseeno prepričan, da bo naše čitatelje in čitateljice zanimalo, četudi žive tisoč milj od naše metropole.

Poslušajte: to je povest o ženi, ki je zakrivila, da Newyorčani že od leta 1907 ne smijo več kaditi v podlžičnih, ali pa nadlžičnih železnicah.

Ta ženska je bila neugnana, pa temperamentna angleška igralka Mrs. Patricia Campbell, ki je bila tako drzna, da je 15. novembra, 1907 v čajarni v Plaza hotelu prižgala cigareto.

In Mrs. Campbell je bila prva žena, ki je v Ameriki na javnem prostoru kadila cigaret.

Tega popodneva se je tudi proslavil današnji predsednik Waldorf-Astoria hotela Lucius Bochner, ki je bil tedaj podpredsednika Plaza hotela. Plaza hotel je bil tedaj nov in Bochner je v njem vpeljal vse najmodernejsje naprave. Ker je bilo v celi New Yorku le malo takšev brez konj, jih je Bochner iz Pariza naročil 50

Madama pa ga ponosno pogleda, globoko potegne dim in ga pihne natakarju v obraz.

"Dragi prijatelj," pravi nato hladno, hotela sem pokazati, da je to svobodna dežela. In ne bom storila ničesar, da bi premenila njen stalež."

Bochner pa je s strateškega prostora opazoval, kaj se godi. Medtem pa je Campbellovi cigareta ugnila, zato jo malomarno vrže v pepelnik in počasi gre po celo dvorano proti vrati.

Naslednjega dne so newyorskimi listi pisali, kako velik škandal je povzročila v Plaza hotelu angleška igralka Mrs. Patricia Campbell.

Tedaj pa je nenadoma skočil na pozorišče dr. Charles G. Pease, največji sovražnik tobako svojega časa. Vak dan se je šel peljati v podlžično železnično in kadar je stopil v vaz, se je pritoževal, da ga bo dim zadnjal.

Zadevo je spravil pred občinski svet, ki je slednjem izdal odredbo, po kateri je prepovedano kaditi v podlžično železnično.

In temu je kriva ženska!

SONART REKORDI

Lepe Melodije!

St. M571 — Na Marijanice, polka
Kje so moje roditve
Marička pega — polka

Duševno University tamburica orkester

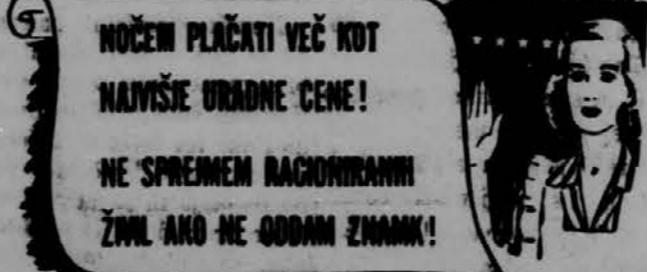
St. M572 — Terčiolska polka
Na planinah — valček
Jerry Koprljšek in orkester

Za toč. enik in eno plošč za obrnute na: JOHN MARSH, Inc., 463 W. 42nd St., New York

Mali Oglasi

imajo velik uspeh

Prepričajte se!

ČITATELJEM je znano, kako se je vse podražilo, in ravnotako tudi tiskovni papir in druge tiskarske potrebščine. Da si rojaki zasigurajo redno določanje lista, lahko gredo upravnosti na roke s tem, da imajo vedno, če le mogoče, vnaprej plačano naročnino. ALI NE BI OBNOVILI SVOGO NAROČNINO ŠE DANES?

Kratka Dnevna Zgodba

LOVRO KUHAR:

BARABA

"Jej," je večel hlapac in razstavil je vse po zaborju ob postelji. "Gospodar je vesel, da si se vrnil; kljueč do kletti mi je dal in rekel, pišta mošt, kolikor hočeta, jutri, ko bo nedelja in bo čas, ho nam pa priposedoval svoje zgodbe."

Ko je Cepin pojedel večerjo in popil precej mošta, je prisedel k njemu Lukač. Vzel je vrč in rekel:

"Kaj si delal teh trideset let?"

"Kaj sem delal? Dolgoruno pripovedovanje. Hodil sem po svetu od kraja sem delal v tovarnah, rudokopih in sploh mnogckje. Zraven sem se spridil, začel lenuhariti in po malenkrasti. Ko sem se navadil prvega greha, sem se začel posluževati drugega. Zapirali so me kakor za stavo, in končno sem bil zaprt v prisilni delavnici za dve leti. Tam so me izpustili, ko sem se "poboljšal" in to rečem, da se nikjer v nobenem drugem zaporu nisem toliko naučil, kakor tam. Veliko se mtrpel na svetu in nikoli bi ne bil toliko, ko bi bil v domačem kraju ostal. Menda mi je usojeno to življenje."

"Usojeno, usojeno!" se je odzval Lukač z mravnim glosom, čeravno on ni verjel v besedo "usojeno". Bil je prepričan o tem, da je vsak svoje sreče kovač, a vendar tega ni rekel na glas, da bi ne užalil svojega komaj dobrijenega prijatelja. "Usojeno, usojeno! — Minog, si že izkusil na svetu, v tem ko sem jaz tičal takuj v tem svetu. Lej, jaz sem vseh trideset let služil pri Mihevu, prej pri starem, zdaj pri mladem... A ne kesa mse! Zasluzim lepo, delo ni prehudo in preskrbljen sem. Takuj imam izgovorjen kot pri hiši do smrti. — Dela koliko moreš, in dokler boš mogel, pa si lahko pri hiši do smrti, — mi je rekel gospodar. Dal mi je veliko zaprteno pismo in rekel, da naj prideš s tem naprej, ako bi on nmril, ali pa bi se prodalo, ali kaj takega, pa mi ne more nihče nič! Pravijo celo, da bom dobil od cesarja medaljo, ker že trideset let služim. Denarja nisem nosil na kup, pil sem vedno, pa ne tako, da bi delal gospodarju škodo, držim pa dolgove."

Tako sta sedela in se pogovarjala o življenju. Ko sta izpraznili prvi vrč, je šel hlapac po drugega. Ščasoma sta se ga našlela in kakor sta se sprej objemala iz prijateljstva, tako sta se zdaj iz pjanosti. Točila sta pijke solze, prisegala ei zvestobo do smrti, in še dalje in počela še druge neumnosti.

Drugo jutro se je najprej zbulil Lukač. Ustrašil se je, ko je videl, da je že dan in urno je tekel dajat živini, nedejja je namreč in še hlapac hoče v cerkev, mora prej nakrmil živino. Sinočna dogodka se ni spominjal natanko, le da se je vrnil Klemen in da ga je pripeljal on, mu je še ostalo od pjanosti.

Klemen pa je spal in spal, ves čas, kar je krmil hlapac; kakor goved je smrčal, spal je, ko je prisel gospodar v hlev, da bi pozdravil prisileca. Gospodar, hlapac in vse so mu prisočili spanje; saj ga je potreben. Odpravili so se v cerkev, razen dveh šolarskih dečkov, ki sta ostala doma in sta pasla govedo krog domovja.

Zbudil se je tudi Klemen. Začudil se je, ko je videl, da se nahaja v hlevu.

"Ali sem spet zaprt v kakem svinjaku?" je mrmral in je dejal: "Ti in tvoj Matt sta nujal okrog sebe, vstal, odpril bila prva naročnika."

hlevska vrata in pogledal ven. Tedač se je spomnil sinočnega večera, spomnil Lukača in Miheva, spomnil tudi, da je nedelja. Ker ni videl nikogar zunaj, je zaprl vrata in sedel v postelj. Začutil se je samega, začutil se je tudi starega Klemenu — barabe. "Sinoči sem bil pijan," je mislil, "in govoril sem neumnosti — česa pisan človek ne storil?" Mislil je o Lukaču, o Mihevu, o domovini je mislil, ali je kot baraba, žaloval je za vsem, kakor bi ne mogel nječesar več dobiti. "Izgubljeno je vse," je mislil, "zame je vse proč! Ni mi včas pomagati, je škoda, da bi mislil. Jaz sem narave tak, sem zapisan barabstv! Ampak snoči sem bil pijan!" Vzdignilo ga je kar samo od sebe in stopil je k omari, jo odprl in začel pregledovati.

"Nunam kaj izbirati," je mrmral nevdelj, "ena stava vsakdanjega Lukačevega oblačila, borna, ali boljša, vseeno, kakor je moja." Začel se je izapravljati in v dveh minutah je tiča v hlapčevi obleki, od skornjev do klobučka. Stopil je na dvorišče in se ogledoval s strokovnjškim pogledom po okolini. Še je proti hiši in izpred oraga je videl tam za plotom dva dečka, ki sta pasla in se izraza z mladim junčkom.

"Lukač," je zapvili eden dečkov, "ali niste šli v cerkev?"

"Ta me ne pozna!" je mislil Klemen pri sebi in glasno zavrl:

"Pusti teletu, da se pase, če ne bom novadel očetu in nabrala tih bodeta oha!"

Fanta sta zbežala od teleta in izginila med drevjem. Klemen je pa dvomljivo pritisnil na kljuko in — vrata so se odprt. Šel je v hišo kakor bi počival, v celici pa je zvonilo z velikim zvonom k povzdušju.

Ptice selivke so se zbirale po polju, obkrnjale v jatah drevje, hiše, vasi in izginjale v vileni. Pri fari pa je zvonilo v solinčini, brezlistni bukovi in brezovi gozdovi so izginjevali v solinčini svitu. Preko polj je pihal veter in donašal glasove kravijih zvoncev, odmeve petja in ukana in klicev iz jesenskega življenja.

Solnice je sijalo, žarki so se lomili ob sencah in vejevju, jesensko vresje po robeh se je kopalo v solinčini, brezlistni bukovi in brezovi gozdovi so izginjevali v solinčini svitu. Preko polj je pihal veter in donašal glasove kravijih zvoncev, odmeve petja in ukana in klicev iz jesenskega življenja.

Naša dolžnost je, da tem ubogim pomagamo in pomagamo motimo sedaj, ker smo bomo čakali, bo naša pomoč prepozna. Kar boste potrošili na koncertu se morate zavedati, da polovico tega bo šlo za kraljčenim ljudem v vaši rodni Sloveniji.

Torej še enkrat vabim vse Slovence v Chicagu in okolice, da pridejo na to prireditvi in pokažejo da imajo še v sebi dobro slovensko sreco.

Ali naj oni poginejo od gladu?

Naša dolžnost je, da tem ubogim pomagamo in pomagamo motimo sedaj, ker smo bomo čakali, bo naša pomoč prepozna. Kar boste potrošili na koncertu se morate zavedati, da polovico tega bo šlo za kraljčenim ljudem v vaši rodni Sloveniji.

Torej še enkrat vabim vse Slovence v Chicagu in okolice, da pridejo na to prireditvi in pokažejo da imajo še v sebi dobro slovensko sreco.

Anton Krapenc,

preds. št. 8. JPO SS.

**Z LISTOM PRAZNUJE
50-LETNICO**

Dragi urednik: — V "Glasu Naroda" sem čitala, da letos obhajate 50-letnico svojega obstoja. To je prava resnica, kajti v vašem listu mrv tudi jaz praznjam 50-letnico moje poroke. Omožila sem se z mojimi mpoljnim Matejem, ko je pričel "Glas Naroda" izhajati in moj mož se je naročil nanj, ker mu je list prišel v roke po njegovem partnerju pri delu. Tudi jaz sem list prebrala in mi je tako dopadel, da brez njega nisem hotela več biti.

Res sem že 52 let v Ameriki in sem 72 let star, toda vedno si vzamem časa dovolj, da list pregledam. Najprej se lotim povesti, potem vojnih vesti in novic iz starega kraja. Najlepše se mi zdi pa to, ker so partizani pognali Lahe in nacije iz Črnomlja. Ondi je moja rojstna vas. Smilijo se mi ubogi ljudje, ki toliko trpijo, pomagati pa jim še ne moremo. Da bi le Bog pomagal guerilcem in partizanom, da bi z našimi ameriškimi fanti, ki se tam vojskujo, kmalu premagali sovražnika. To bi še rada dožakala, potem pa rada umrem, saj sem že tako stara.

Spomnim se tudi pokojnega Sakserja, ko je prišel v Calumet, Mich. pred 30 leti. Ustavil se je pri cerkvi, kjer nas je bilo zbranih mnogo Slovencev. Vprašal je, če je kdo na ročen na "Glas Naroda" in sem rekla, da sem jaz. Sakser je pogledal v svojo knjigo in redno. Pomagajte k smagli.

**Nacijski usmrtili štiri
Berlinane radi pesmi**

Nemška novinarska agencija je poročala te dni, da so bili v Berlinu usmrčeni trije moški in ena ženska radi pesmi, ki so jo spisali in katera, so dejale nacijske oblasti, je imela namen rušiti nemško vero v končno zmago.

To več je povzelo omrežje CES po britskem radiju.

**Kupite War Savings Bonds
operemo, kadar imamo kaj**

PRIREDITVE LETOŠNJE SEZONE V CHICAGU

Ko ste že večkrat čitali v ča sopsiju, bo tenorist Tomaz Cukale, priredil koncert v nedeljo 31. oktobra v Bohemian American Hall, na 1840 West 18th St. Chicago, Ill. Ta koncert obeta biti zelo zanimiv in vreden, da ga posetimo. Tomaz Cukale bo gotovo podal vse, kar najbolje zmore. Na programu bo nastopilo več pevskih zborov, kakor tudi posameznikov kot hoste lahko razvideli iz programa, kateri bo priobčen v vseh slovenskih časopisih. Vsak zaveden Slovenc se bo gotovo udeležil te prireditve, ker zavedati se moremo, da danes je že zelo težko spraviti kako dobro kulturno prireditve na oder. Včasih smo se tolazili, dač, saj ho že star kraj poskrbel za razvoj slovenske kulture, nam tukaj ni potreba. Danes je ravno narobe. Slovenija je vkovana v verige suženjstva, in tam se vedno ne pojavi slovenska pesem in čita slovenska knjiga. Dolžnost vsakega ameriškega Slovencev je, da danes z podvojeno močjo in zavestjo deluje pri vsaki slovenski prireditvi da na ta način ohranimo, kat se ohraniti more. Polovico dobička gre Jugoslovanskemu po možnemu odboru, slovenska sekcijsa. Kdor je mislil, da je še dovolj časa za pomagati, naj se zdudi vsaj sedaj ko so zavezniške čete že takoreč na pragu Jugoslavije, oziroma Slovenije.

"Cap vse polno, drugoga nič," je govoril polglasno in stikal dalje. V desnem kotu je iztaknil skriten predaleček in ko ga je potegnil ven, mu je začel naproti kupček stare srebrnine. Hlastno je pograbil vse, stlačil v žep, potisnil predaleček nazaj in zaprl omare — pa naprej. Izkušnje so ga iznile, da je boljši s petakom srečno pobegniti, kakor pa s tisočkom priti v roke sodniji. Šel je čez dvorišče, skočil čez plot, pa tja čez polje.

Roke je potisnil globoko v žep, da so se mu povesile ramne in hitel čez opustošene njive in travnike proti gozdu. Ni več mislil o domovini, ne o Lukaču, njegove misli so se sušile o srečen beg in v svetli srebrnini. Pa je hitel in hitel in krov je dosegel gozd, se je odahnihnil in ozrl.

Dan pa je bil lep, poln življenja. Solnce je sijalo, žarki so se lomili ob sencah in vejevju, jesensko vresje po robeh se je kopalo v solinčini, brezlistni bukovi in brezovi gozdovi so izginjevali v solinčini svitu. Preko polj je pihal veter in donašal glasove kravijih zvoncev, odmeve petja in ukana in klicev iz jesenskega življenja.

Za božične praznike bomo že skoraj gotovo pisali v svobodno Jugoslavijo, tisti, kateri smo imeli sorodnike tam in jih imamo še, samo ne vemo, ako bodo prenesli vse grozote vojnne in ako jih bo našo pismo dobitilo še pri življenju. Sorodnikom bomo pomagali mi, kdo pa bo pomagal tisočem slovenskim siromakom, kateri so toliko nesrečni, da sploh nobenih sorodnikov tukaj nimajo.

Za božične praznike bomo že skoraj gotovo pisali v svobodno Jugoslavijo, tisti, kateri smo imeli sorodnike tam in jih imamo še, samo ne vemo, ako bodo prenesli vse grozote vojnne in ako jih bo našo pismo dobitilo še pri življenju. Sorodnikom bomo pomagali mi, kdo pa bo pomagal tisočem slovenskim siromakom, kateri so toliko nesrečni, da sploh nobenih sorodnikov tukaj nimajo.

Za božične praznike bomo že skoraj gotovo pisali v svobodno Jugoslavijo, tisti, kateri smo imeli sorodnike tam in jih imamo še, samo ne vemo, ako bodo prenesli vse grozote vojnne in ako jih bo našo pismo dobitilo še pri življenju. Sorodnikom bomo pomagali mi, kdo pa bo pomagal tisočem slovenskim siromakom, kateri so toliko nesrečni, da sploh nobenih sorodnikov tukaj nimajo.

Za božične praznike bomo že skoraj gotovo pisali v svobodno Jugoslavijo, tisti, kateri smo imeli sorodnike tam in jih imamo še, samo ne vemo, ako bodo prenesli vse grozote vojnne in ako jih bo našo pismo dobitilo še pri življenju. Sorodnikom bomo pomagali mi, kdo pa bo pomagal tisočem slovenskim siromakom, kateri so toliko nesrečni, da sploh nobenih sorodnikov tukaj nimajo.

Za božične praznike bomo že skoraj gotovo pisali v svobodno Jugoslavijo, tisti, kateri smo imeli sorodnike tam in jih imamo še, samo ne vemo, ako bodo prenesli vse grozote vojnne in ako jih bo našo pismo dobitilo še pri življenju. Sorodnikom bomo pomagali mi, kdo pa bo pomagal tisočem slovenskim siromakom, kateri so toliko nesrečni, da sploh nobenih sorodnikov tukaj nimajo.

Za božične praznike bomo že skoraj gotovo pisali v svobodno Jugoslavijo, tisti, kateri smo imeli sorodnike tam in jih imamo še, samo ne vemo, ako bodo prenesli vse grozote vojnne in ako jih bo našo pismo dobitilo še pri življenju. Sorodnikom bomo pomagali mi, kdo pa bo pomagal tisočem slovenskim siromakom, kateri so toliko nesrečni, da sploh nobenih sorodnikov tukaj nimajo.

Za božične praznike bomo že skoraj gotovo pisali v svobodno Jugoslavijo, tisti, kateri smo imeli sorodnike tam in jih imamo še, samo ne vemo, ako bodo prenesli vse grozote vojnne in ako jih bo našo pismo dobitilo še pri življenju. Sorodnikom bomo pomagali mi, kdo pa bo pomagal tisočem slovenskim siromakom, kateri so toliko nesrečni, da sploh nobenih sorodnikov tukaj nimajo.

Za božične praznike bomo že skoraj gotovo pisali v svobodno Jugoslavijo, tisti, kateri smo imeli sorodnike tam in jih imamo še, samo ne vemo, ako bodo prenesli vse grozote vojnne in ako jih bo našo pismo dobitilo še pri življenju. Sorodnikom bomo pomagali mi, kdo pa bo pomagal tisočem slovenskim siromakom, kateri so toliko nesrečni, da sploh nobenih sorodnikov tukaj nimajo.

Za božične praznike bomo že skoraj gotovo pisali v svobodno Jugoslavijo, tisti, kateri smo imeli sorodnike tam in jih imamo še, samo ne vemo, ako bodo prenesli vse grozote vojnne in ako jih bo našo pismo dobitilo še pri življenju. Sorodnikom bomo pomagali mi, kdo pa bo pomagal tisočem slovenskim siromakom, kateri so toliko nesrečni, da sploh nobenih sorodnikov tukaj nimajo.

Za božične praznike bomo že skoraj gotovo pisali v svobodno Jugoslavijo, tisti, kateri smo imeli sorodnike tam in jih imamo še, samo ne vemo, ako bodo prenesli vse grozote vojnne in ako jih bo našo pismo dobitilo še pri življenju. Sorodnikom bomo pomagali mi, kdo pa bo pomagal tisočem slovenskim siromakom, kateri so toliko nesrečni, da sploh nobenih sorodnikov tukaj nimajo.

Za božične praznike bomo že skoraj gotovo pisali v svobodno Jugoslavijo, tisti, kateri smo imeli sorodnike tam in jih imamo še, samo ne vemo, ako bodo prenesli vse grozote vojnne in ako jih bo našo pismo dobitilo še pri življenju. Sorodnikom bomo pomagali mi, kdo pa bo pomagal tisočem slovenskim siromakom, kateri so toliko nesrečni, da sploh nobenih sorodnikov tukaj nimajo.

Za božične praznike bomo že skoraj gotovo pisali v svobodno Jugoslavijo, tisti, kateri smo imeli sorodnike tam in jih imamo še, samo ne vemo, ako bodo prenesli vse grozote vojnne in ako jih bo našo pismo dobitilo še pri življenju. Sorodnikom bomo pomagali mi, kdo pa bo pomagal tisočem slovenskim siromakom, kateri so toliko nesrečni, da sploh nobenih sorodnikov tukaj nimajo.

Za božične praznike bomo že skoraj gotovo pisali v svobodno Jugoslavijo, tisti, kateri smo imeli sorodnike tam in jih imamo še, samo ne vemo, ako bodo prenesli vse grozote vojnne in ako jih bo našo pismo dobitilo še

POD SVOBODNIM SONCEM

ROMAN — Spisal: F. S. FINŽGAR.

34

Krog poldneva so se odprla vrata. Cel sprevod Epafrdovih tkalcev je začenja: "pojohod." Za njimi je šla črna truma kuharjev nato brez številna bogato oblečenih sužnjev. Z vzklikanjem so se pomčali med nje postopači in kričavi berači ter razglasali slavo Epafrdita, ljubljencev Upravde. Za vsemi je šla to pa skopljenec in dve nosilnici; v prvi preprosti, je sedel Iztok, v drugi, iz najdražje sile in razkošno počačeni, Epafrdit.

Po cestah in forih se je zgrinjala množica. Ves klečplazni Bizane je že vedel, kako je odikovan Epafrdit. Ti so ga preklinjali s kletvami, ki jih je narekovala bledu zavist. Ko pa se je približal, so se mu klanjali in mu nadušeno klicali ter ga obispali z najčeščnejšimi naslovimi. Epafrdit je vladljivo odzdravljal. A v njegovih svetlikajočih se velikih očeh je bilo veliko poroge in večni klic: Lažnik! Hinacev! Nesramnež!

Veliki so slavili Epafrdita, narod je veličal Iztoka. Iz ostankov zelenja po stenah, ki so bile okrašene za triumf, so trgali vejice lutorja in jih metali v Iztokovo nosilnico. Iztegali so za njint roke, jih dvigali, kakor bi prožili tetiche, pa pa udarjali v plosk in navdušene vzklike.

Pred bronastimi vrati se je spremstvo razdelilo in se umaknilo na desno in levo. Palatinski vojaki v blesteči opravi so pozdravili, težka vrata so se odprla in nosilnici sta izginili v Justinianovi palači.

Dvorni sužnji so poljužljali trgovcu roko. Nosilnici sta obstali pod marmorno arkado. Izstopila sta. Naznanih so jima, da bo sprejem v Orlovi dvoran. Vedli so ju skozi labirint poslopij, dvorov in sob, dokler niso prišli v čakalnicu pred Orlovo dvorano. Mnogo dostojanstvenikov, senatorjev, mladih dvornih patricijev, diakoni in duhovniki, vse je kleče paziло v čakalnici in čaka dolge ure, premnogi kar dneve, tedne in meseca, da se jim je ponudila prilika pasti v prah pred božanskim despotom in poljubiti Teodori roko.

Ko sta se pojavila Iztok in Epafrdit, se je dvignil roj dečtečih dvornih prilizovalcev in ju pozdravljali z vznemilnim žestitkami in najponižejšimi pokloni vsa ista igra, pohna začisti in laži, pred vrati carja kakor spodaj na široki ulici.

Ni utegnil Epafrdit, da bi vse dostojo zahvalil.

V prozorno tenčico zavit skopljenec je odgrnil težko zaveso. Dvorni ceremonijar je namignil trgovcu. Vstopila sta.

Pred njima se je zableščala dvorana, da se je zmedel z trenotek sam bogati Epafrdit. Samo zlato in srebro, ob blestečih stenah dragocene trofeje, uplenjene zmaganim kramenjem. Zadaj velikanski zlat rimskega orela z razprostrtnimi peruti. Pod njim na bagremem prestolu Justinian, slok in sruš, v težkem škratlu, ob njegovi strani Teodora, ovečanega z dia demom. Preko škratne tunike v katere rob so bili uvezeni trije kralji z zlatimi frigijskimi kapami na glavi, je imel težak palij, ves posut z žlahtnimi kameni. Krog nje zbor dvorjanje, krog carja vista dvornih ljubljencev.

Epafrdit in Iztok sta od daleč pokleknila, se drsala po kolenih proti carju in legla pred njim po dolgem na obraz. Iztok bi bil zaškrpali z zolom in planil pokonci ter zadavil tegatiran, tako ga je peklo, svobodnega sina prostih dobrav, to grozno, hinavsko poníjanje.

"Pred teboj v prahu prosita milosti božanskega despota najnevrednejšega hiacepa," je izpregvoril Epafrdit.

Izvršeno je bilo početje. Upravda je dal znamenje, da sta vstala.

Teodorini pogledi so žarili bolj kakor dragulji, v diademu in se pasli na Iztoku. Dvignila se je vsa njena preteklost, ko je še brodila po blatu, ko je zamamljala na igralskem odru s prelestno lepoto in živela v razkošnih orgijah. Odložila bi bladem, slegla škrat, da bi zamamila tega Slovena in si ogrela na junaških prsih vse plamene strasti.

S Teodoro so se naslajale ob Iztoku dvorjanice. Na napotni strani je zelzel od ježe povelnjnik Azbad. Ni izgrel Teodorinega pogleda. Ali to ga ni bolelo. Iskal je tiste modre oči, ki so ga včeraj pogledale pomilovalno, celo pogljivo, in mu privočile poraz v hipodromu. Njegovi pogledi so prosili in jokali pred temi modrimi očmi in beračili za milost. Toda Irena se ni czrila. Njene ustnice so se smehljale, njene oči so se zapletile v bujne kodre Iztokove in obvisele kot na skrivnostnih nitkah ob Slovenu.

"Epafrdit, Krist ti je naklonjen! Obsenčil te je sveti Duh, da je kupila konje tvoga trgovska modrost, kakor jih je vredna velika despojna. Zahvaljujem nebo za ta dar!"

"Božja modrost je izbrala nevrednega hlapca, da poplača z drobtinico veliko svetost in molitev despojne."

In despot narodov te zahvaljuje, vprito jasnega dvora in ti obeta svojo milost do konca!"

"Preveč je tvoje dobre! Poplačan je hlapec zadosti, ko smo zreti v solnce vesoljnega sveta, ki vlada v pravici in modrosti narode!"

"In tudi barbaro — Justinian je pokazal na Iztoka — je naklonil Bog zmago, ker biva v tvoji hiši. In zavoljo Boga in svete Besede ga poplača Justinian s častjo; centurio v palatinski vojski je in stopi — —"

Azbad je prebledel ob teh besedah. Prekinil je samega carja in vzkliknil:

"On je ž vsrt Slovenov, ki so uničili Hildibudija!"

Dvorjanom je zastala kri po žlah. Todiko žaljenje veličanstva! Azbad je zaigral glavo! Prekinil je nepozvan carja besedi!

Teodora se je srčno ozrla s trona. Tudi Azbad je vedel, da je tvegal življenje. Iztok, njegov tekmeč, centurij v palatinskih vrstah! Ne! Nikdar! Ob njem ne preživi dneva! Proč ž njim, pogibel tekmeču — ali sebi. Smrtna zona ga je spreletela, planilo je iz njega, dasi mu je bilo jasno, da vzklik uniči njega ali Iztoka.

Nastala je tihota. Kakor počast je legal strah na vsa srca. Justinianu se je mračilo čelo.

Tedaj je Azbad padel na obraz pred tron.

(Nedajovanje prihodnjih.)

TAKO JE PAČ OB PRIČETKU S KMETIJO

Piše Ignac Musich

'Danes je pa 13. septembra in otroci so pričeli s šolo. Vse je tako prazno in tiso po sobah, le popoldan, ko pridejo domov bo žgoljenja, da bo kaj! Jaz hočem to in to — toliko zvezkov, toliko svinčnikov, ravnilo, in druge take robe.'

Toda šola danes ni najbolj izvenstoječ predmet v naši hiši. Pač pa je nekaj drugega, ki me zanimal in se človek oddahnile, ko je take vrste stvari dokončana. Saj večinoma vse prihajemo iz kmetov in vsakdo pomiculi nazaj, se lahko spomni, kako se je kmet oddahnile, ko je spravil svoj pridelek pod streho.

Celo leto je hodil čistiti, ogrebat in okopavat, ter se veselil dneva, ko bo to delo poplačano in bo zmanjšali kar je že prideleč, enkrat v lepo suhih prostorih. S kakim užitkom je presipal iz roke v roko, zlasti pšenico, ajdo ali fižol. Na obrazu si mu bral blaženo stanje, ki se je nahajalo v njegovi duši, in pihal je v perišče, ter izpihal prah, da je bil pridelek čistiji videti.

No, tukaj po mestih se ne more kaj takega pričakovati, vendar pa se vse zanimali tudi za kmeta in kmete pridelke. Victory garden je postal kar neke vrste potreba, če se že ne prideleč, je pa vendar neke vrste posredovalce, da prinese mestnim ljudem malo bližje spoznanje procesa, ki ima opraviti z gojenjem rastlin. Če živis v pritličju, je po navadi par pedi zemlje nekje na hiši, včasih v senči in v gozdih slučajih pa tudi lepo na solnec. Nekateri, posebno Italijani, posade te male flitiče z mljekom z grozdjem, ker mački, ki skočijo preko ograj druge rastline, kot salato in peteršil domala uničijo. Kljub temu pa so letos prebrskali marsikatev ozadje hiše in prazne lote, ter posadili z zelenjavno, ki je mogelo včasih tudi uspel.

BRITSKI ČASTNIKI, ki so delali pod generalom Eisenhowarem, veden o njem povedati samo dobre in požalne reči. — Pravijo, da je Eisenhower preprost in izredno delaven človek, ki se posebno odlikuje po svoji taktnosti in sposobnosti vodstva.

RECOMMENDED BOOKS ON YUGOSLAVIA

HISTORY OF SERBIA, By H. W. Temperley, London: Bell 1917

SARAJEVO: A Study in the Origins of the Great War. By R. W. Seton Watson, London: Hutchinson 1926.

THE BALKAN PIVOT, Yugoslavia; By C. A. Beard and George Radin, New York: Macmillan, 1929.

FROM IMMIGRANT TO INVENTOR, By M. I. Pupin, New York, Scribner, 1929.

YUGOSLAVIA SINCE 1918, By R. G. D. Laffan, London, Yugoslav Society, 1929.

WHERE THE EAST BEGINS, By Hamilton Fish Armstrong, New York, Harper 1929.

"Da, fižol, prvi fižol, ki je bil pridelan doma."

"Ali vidite, kaj je to?"

"Fižol," se odreže ena starejših.

"Da, fižol, prvi fižol, ki je bil pridelan doma."

"Ali res mama?" povprašuje.

"Res," potrdi ona.

"Hm," pravi ena večjih, "kaj misliš, da sem na glavo padla? Tisti je bil v strokih in mehak, pa še zelen, zraven in ta je suh in rumen, saj se ni dva tedna, kar se mega glede."

"Gee," pravi ta mala, "jaz sem pa mislila, da ima fižol mlade, kot mravlje, ker ga je toliko."

"Bodi no sitna," poseže vmes ena sester, "saj več da raste."

NOR ANY VICTORY, By Ray Brock, New York, Reynal and Hitchcock, 1942.

FROM THE LAND OF SILENT PEOPLE, By Robert St. John, New York, Doubleday, 1942.

BALKAN FIREBRAND, By Kosta Todorov, Ziff Davis, 1942.

WRATH OF THE EAGLES, By Frederick Heydenau, New York, E. P. Dutton, 1943.

"Izgleda, kot fižol," sem menil.

"To, kar je," mi je pojasnil.

No, zdaj bo pa še malo boljše — se msi misil — malo jaz prinesem in malo se pridelam do ma, pa bom že nekako potegnil.

Zemljevide so v barvah, Cena 40 centov

NOVA IZDAJA

Hammondov
SVE TOVNI
ATLAS

V njem najdete zemljevide vsega sveta, ki so tako potrebni, da morate slediti da našnjim poročilom.

Zemljevide so v barvah,

Cena 40 centov

Naročite pri: "G L A S U N A R O D A", 216 West 18th Street, New York 11, N. Y.

zamešal in izgubil kak poslan dopis.

Naša naročnica naj nam to zadevce spregleda in se spet ob priliki kaj ogiasi s kakim dopisom — katerega prav gotovo ne bom zamešali ali zgubili.

Nasmelje se do solz ob prigodah in komedijah ameriške najzabavnejše družine in ameriške najzabavnejšega filma v katerem nastopajo:

MARY MARTIN DICK POWELL FRANCHOT TONE VICTOR MOORE

"True to Life"

je v resnici to kar znači naslov in se mnogo zabavnejše.

Dodatno k filmu nastopi osebno ameriški najznameniji kvartet, THE INK SPOTS, ter TONY PASTOR in njegov orkester, dalje PAT HENNING, bivši zvezdnik v George White Scandals, ter TOY in WING, mlade kitajske plesalke.

PARAMOUNT THEATRE

Broadway & 43rd St., New York

Note

ali za
PIANO HARMONIKO

35 centov komad —

3 za \$1.—

* Breezes of Spring Time of Blossom (Cvetni čas)

* Po Jezetu

Kolo

* Tam na vrini gredil Maribor Waltz

* Spavač Milka Moja Orphan Waltz

* Dekle na vrta

O. Marička, pegljaj

* Barčica

Mladci kapelane

* Grenc na Štajersko Štajerš

Happy Polka

Ce na tujem

* Slovenian Dance Vanda Polka

* Židana mrela Veseli bratci

* Ohio Valley Sylvia Polka

* Zvezel sem nekaj Ko ptičica ta malo

* Pojdji z menoj Dol s planine

* Kadar boš ti vandrat sel

ZVEZEK 10 SLOVENSKIH PESMI za piano-harmoniko za \$1.

PO 25c komad
MOJA DEKLE JE SE MLADA Naročite pri:

Knjigarni Slovenic Publishing Co.
216 W. 18th Street
New York 11, N. Y.

MACHINE SHOP PRACTICE